

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів
тваринництва**

«Затверджую»

**Завідувач кафедри
«03» червня 2019 р.**

_____ (Т.І. Фотіна)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпечність та якість харчових продуктів та кормів

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Для аспірантів з спеціальності

212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза

Суми – 2019 рік

Робоча програма з дисципліни «Безпечність та якість харчових продуктів та кормів»
для аспірантів за спеціальністю 212 *Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза*

Розробники: _____ **Фотін О.В., доцент, к.вет.н.**
_____ **Фотіна Т.І., професор, д.вет.н.**

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри *ветсанекспертизи, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва*.

Протокол від “03” червня 2019 року № 22

Завідувач кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва _____ (Т.І. Фотіна)
“03” червня 2019 року

Погоджено:

Декан факультету _____ (О.Л. Нечипоренко)

Методист навчального відділу _____ (Г.О. Бабошина)

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 2019 р.

© СНАУ, 2019 рік

© Фотін О.В., Фотіна Т.І. 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4,0	<i>212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза</i>	Фахова вибіркова навчальна дисципліна	
Модулів – 1	212 Ветеринарна гігієна, санітарія та експертиза	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 1		2019	
		Курс	
		2	
		Семестр	
Загальна кількість годин: – 120		3-й	
		Лекції	
		44	
		Практичні, семінарські	
		44	
		Лабораторні	
		–	
		Самостійна робота	
		32	
		Вид контролю: Комп'ютерне тестування, Усне опитування.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 1	Освітній ступінь: Доктор філософії		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання у весняному семестрі – 73,3/26,7.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Провідне місце в системі багатоступеневої підготовки і перепідготовки наукових і науково-педагогічних кадрів посідають вищі навчальні заклади (ВНЗ) України. У більшості з них створені наукові школи, спеціалізовані вчені ради із захисту докторських; кандидатських дисертацій, магістратура, аспірантура, докторантура, система перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів.

Знання методології, теорії, технології, методів та організації науково-дослідницької діяльності є базою для аспірантів, докторантів, здобувачів наукових студентів, співробітників наукових підрозділів різного профілю.

Мета викладання дисципліни – ознайомити аспірантів з процесами наукового дослідження, його структури, а також з дедуктивним, гіпотезо-дедуктивним і системним методами дослідження.

Завдання вивчення дисципліни – виробити у аспірантів вміння застосовувати нові методи еколого-біологічного дослідження, в основі яких знаходяться ідеї і принципи системного підходу, синергетики і герменевтики.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Аспіранти повинні знати :

- предметну область та розуміти професію, знати фундаментальні праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених за обраним напрямом досліджень;
- законні та підзаконні нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, правила, інструкції, що регламентують гігієну виробництва кормів та безпечність та якість харчових продуктів та кормів.

Аспіранти повинні уміти:

- уміти проводити ветеринарно-санітарний контроль при заготівлі, збереженні, переробці й реалізації кормів і кормових добавок; проводити оцінку умов навколишнього середовища при вирощуванні кормів за мікробіологічними показниками; організувати санітарно-гігієнічний контроль якості кормових засобів, виготовлених з відходів м'ясопереробних підприємств.
- володіти методологічним інструментарієм проведення наукових досліджень у галузі «Ветеринарна медицина» зі спеціальності «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», керуючись принципами академічної доброчесності та наукової етики.
- проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей щодо ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи.
- ініціювати, організувати та проводити комплексні дослідження з ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи, які приводять до отримання нових знань.
- формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень з ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи.
- розуміти шляхи впровадження результатів наукових досліджень з ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи у виробництво, навчальний процес та науку.
- уміти презентувати результати досліджень, в тому числі у вигляді дисертаційної роботи, захищати результати проведених досліджень.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль I. Змістовний модуль 1. Модуль 1. Належна практика виробництва та обігу кормів і кормових добавок у аспекті їх безпечності й якості законодавства України. Державний контроль за додержанням законодавства про харчові продукти.

Тема 1: Законодавство України в сфері безпечності та якості кормів і кормових добавок. Принципи та правила належної виробничої практики (GNP) та належної гігієнічної практики (GHP) під час виробництва кормів на підприємствах і в господарствах. Загальні принципи гігієнічної експертизи кормів і кормових добавок та сировини для їх виробництва. Гігієнічні вимоги щодо контролю якості під час виробництва кормів. Відбір проб кормів для дослідження. Гігієнічна оцінка комбікормів та преміксів у лабораторії ветеринарної медицини. Організація робіт у сфері стандартизації для забезпечення безпечності кормів та кормових добавок. Порядок декларування кормів та кормових добавок.

Тема 2: Гігієнічні вимоги технічного регламенту «Про використання кормів, добавок у годівлі ссавців та птиці». Державний стандартний і розширений ветеринарно-санітарний контроль кормів, кормових добавок і преміксів в Україні. Санітарно-гігієнічний контроль навколишнього середовища, води, кормових рослин та рослинної сировини. Санітарно - гігієнічна оцінка кормів (органолептичні та фізичні показники). Визначення сирого протеїну і жиру в кормах. Визначення амінокислотного складу білків, вітамінів, мінеральних речовин у кормах і кормових добавках. Ветеринарно-гігієнічні вимоги до кормових відходів під час переробки рослинної та тваринної сировини. Ветеринарно-гігієнічні вимоги до кормів мікробіологічного походження.

Тема 3: Державний контроль за додержанням законодавства про харчові продукти. Особливості державного контролю безпеки та якості харчових продуктів на кордоні за новим Законом № 2042-VIII Якість харчових продуктів: про особливості захисту прав. Перевірки за новими правилами. Не попереджений, проте озброєний. Судовий погляд

Тема 4. Особливості державного контролю безпеки та якості харчових продуктів на кордоні за новим Законом № 2042-VIII . Детальне визначення видів державного контролю: ч. 1 ст. 19 встановлення превентивного підходу до контролю. Визначення розмірів штрафів.

Тема 5. Перевірки безпеки та якості харчових продуктів за новими правилами. Перевірки товаровиробників проводимуться без попереджень. Впровадження механізму контролю з боку громадськості. Новації щодо відповідальності за порушення законодавства про харчові продукти

Тема 6. Захист прав споживачів харчових продуктів. Аналіз судової практики в цивільних спорах. Чітке визначення розміру відповідальності операторів ринку за порушення законодавства. Передбачення можливості аудіо- та відеофіксації перевірок. Пом'якшення відповідальності щодо певних порушень.

Наукові видання. Науково-дослідні та джерелознавчі наукові видання. Монографія, автореферат дисертації, препринт, тези доповідей та матеріали наукової конференції, збірник наукових праць.

Наукові неперіодичні видання: книга, брошура, наукові збірки, журнали.

Види монографій: наукові та практичні.

Форми висвітлення підсумків наукової роботи: тези, тези доповіді, реферат.
Види рефератів: інформативні, розширені або зведені, наукові.

Винахідницька діяльність. Результати НДР: нові технологічні процеси й агрегати, матеріали і з'єднання, пристрої і конструкції можуть скласти предмет винаходу або відкриття.

Усна передача інформації про наукові результати. Доповідь, повідомлення на нарадах, семінарах, симпозіумах, конференціях. Бесіди при особистих зустрічах.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модулі	Види роботи	Назва модулів	Форми навчання
Модуль 1	Аудиторна робота	Модуль I. Змістовний модуль 1. Доклінічні та клінічні дослідження лікарських засобів.	Лекції, проблемна лекція
			Тренінг
			Консультації, індивідуальні заняття
			Контрольні заходи (модульний контроль, залік)
Модуль 1	Самостійна робота	Модуль I. Змістовний модуль 1. Доклінічні та клінічні дослідження лікарських засобів.	Конспектування додаткових тем дисципліни Індивідуальна науково-дослідна робота

Таблиця структури курсу

Форма Навчання	Нормативні дані						Контроль навчальної роботи
	Курс	Се местр	Всього (год.)	Аудиторні заняття (год.)		Самостійна робота (год.)	Модульний контроль 1 Підсумковий контроль (залік)
				Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)		
Денна	2	3	120	44	44	32	4 семестр

5. Вимоги до знань і вмінь аспірантів (цілі навчальної програми)

Зміст цілі
<ul style="list-style-type: none"> Аспірант повинен знати: методи проведення ветеринарно-санітарного контролю при заготівлі, збереженні, переробці й реалізації кормів і кормових добавок; проводити оцінку умов навколишнього середовища при вирощуванні кормів за мікробіологічними показниками; організувати санітарно-гігієнічний контроль якості кормових засобів, виготовлених з відходів м'ясопереробних підприємств Методи діагностики, лікування та ліквідації вірусних, бактеріальних, грибкових (в тому числі високо контагіозних та екзотичних) хвороб ВРХ, принципи проведення ветеринарно-санітарних та оздоровчих заходів, які сприяють ефективному веденню тваринництва. Методи діагностики та ліквідації вірусних, бактеріальних, грибкових хвороб дрібної рогатої худоби, принципи проведення ветеринарно-санітарних та оздоровчих заходів; принципи проведення профілактичних протиепізоотичних ветеринарно-санітарних та оздоровчих

	заходів у конярстві; методи діагностики, лікування та ліквідації вірусних, бактеріальних, грибкових хвороб коней.
	Аспірант повинен вміти: аналізувати наукову проблему і знаходити алгоритми її розв'язку; формулювати гіпотезу, евристично оцінювати, виводити з неї емпірично перевірені наслідки, співставляти з даними дослідів і практики; застосовувати системний метод для розуміння структура теорій і проблем сучасної методології науки.
	Аспірант повинен мати навички: конспектування літературних джерел; публічного виступу; самостійної роботи з вивчення матеріалів навчальної дисципліни; вільного володіння понятійним апаратом; оперування термінологією під час виконання навчальних завдань та виступів на семінарах, конференціях тощо.

6. Форми контролю

Специфіка викладання предмету полягає у використанні трьох видів контролю: поточного, модульного і підсумкового.

Поточний контроль включає:

- тестування (т) – така форма контролю дозволяє перевірити підготовку аспірантів до кожного заняття; проводиться регулярно на вибірковій основі;
- тренінг (т) – проводиться з метою формування вмінь і навичок у аспірантів практичного спрямування, формування сучасного наукового мислення, вміння приймати відповідальні та ефективні рішення;
- самостійна робота (ср) – така форма контролю дозволяє виявити вміння чітко, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння працювати самостійно;
- індивідуальна науково-дослідна робота аспірантів (ІНДР) – проводиться з метою отримання практичних навиків та умінь щодо використання та опрацювання наукових джерел, написання статей, тез, оформлення звітів, розробка презентаційного матеріалу, використання теоретичних та емпіричних методів дослідження.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту, який спрямований на перевірку знань аспірантів.

7. Тематичне планування навчальної дисципліни

Денна форма навчання

п/п	Назва теми	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Сам. робота (курсова) (год.)	Всього (год.)	Модульний контроль
	Модуль І. Змістовний модуль 1.					
	Тема 1. Законодавство України в сфері безпечності та якості кормів і кормових добавок.	4	4	5	13	52
	Тема 2. Гігієнічні вимоги технічного регламенту «Про використання кормів, добавок у годівлі ссавців та птиці».	5	5	5	15	

	Тема 3. Державний контроль за додержанням законодавства про харчові продукти.	5	5	5	15	
	Тема 4. Особливості державного контролю безпеки та якості харчових продуктів на кордоні за новим Законом № 2042-VIII .	10	10	5	25	
	Тема 5. Перевірки безпеки та якості харчових продуктів за новими правилами.	10	10	5	25	
	Тема 6. Захист прав споживачів харчових продуктів. Аналіз судової практики в цивільних спорах	10	10	7	27	
	Індивідуальна науково-дослідна робота		-			
	Всього	44	44	32	120	120

8. Планування теоретичного курсу

Денна форма навчання

Назва тем курсу, лекційних занять та їх зміст	Кількість год.	Бали	Бібліографія
Модуль I. Змістовний модуль 1.			
Тема 1. Законодавство України в сфері безпечності та якості кормів і кормових добавок. 1. Принципи та правила належної виробничої практики (GNP) та належної гігієнічної практики (GHP) під час виробництва кормів на підприємствах і в господарствах. 2. Загальні принципи гігієнічної експертизи кормів і кормових добавок та сировини для їх виробництва. 3. Гігієнічні вимоги щодо контролю якості під час виробництва кормів. 4. Відбір проб кормів для дослідження. 5. Гігієнічна оцінка комбикормів та преміксів у лабораторії ветеринарної медицини. 6. Організація робіт у сфері стандартизації для забезпечення безпечності кормів та кормових добавок.	4	1	Основна літ. [3, с. 4-39; 5, с. 6] Додатк. літ. [1, с.4-39] [3, с.66-79]

	7. Порядок декларування кормів та кормових добавок.			
	<p>Тема 2. Гігієнічні вимоги технічного регламенту «Про використання кормів, добавок у годівлі ссавців та птиці».</p> <p>1. Державний стандартний і розширений ветеринарно-санітарний контроль кормів, кормових добавок і преміксів в Україні.</p> <p>2. Санітарно-гігієнічний контроль навколишнього середовища, води, кормових рослин та рослинної сировини.</p> <p>3. Санітарно - гігієнічна оцінка кормів (органолептичні та фізичні показники).</p> <p>4. Визначення сирого протеїну і жиру в кормах. Визначення амінокислотного складу білків, вітамінів, мінеральних речовин у кормах і кормових добавках.</p> <p>5. Ветеринарно-гігієнічні вимоги до кормових відходів під час переробки рослинної та тваринної сировини.</p> <p>6. Ветеринарно-гігієнічні вимоги до кормів мікробіологічного походження.</p>	5	1	<p>Основна літ. [3, с. 4-39; 5, с. 14]</p> <p>Додатк. літ. [1,с.99-119]</p> <p>[1, с. 142-179]</p>
	<p>Тема 3. Державний контроль за додержанням законодавства про харчові продукти.</p> <p>1. Особливості державного контролю безпеки та якості харчових продуктів на кордоні за новим Законом № 2042-VIII</p> <p>2. Якість харчових продуктів: про особливості захисту прав</p> <p>3. Перевірки за новими правилами. Не попереджений, проте озброєний</p> <p>4. Судовий погляд</p>	5	1	<p>Основна літ. [3, с. 4-39; 5, с. 57]</p> <p>Додатк. літ. [1, с.223-271]</p> <p>[1, с.272-303]</p> <p>[2, с.337-369]</p>
	<p>Тема 4. Особливості державного контролю безпеки та якості харчових продуктів на кордоні за новим Законом № 2042-VIII</p> <p>1. Детальне визначення видів державного контролю: ч. 1 ст. 19</p>	10	1	<p>Основна літ. [3, с.4-39; 5, с. 49]</p> <p>Додатк. літ. [1, с.223-271]</p>

	<p>2. встановлення превентивного підходу до контролю.</p> <p>3. Визначення розмірів штрафів.</p>			<p>[1, с.272-303]</p> <p>[2, с.337-369]</p>
	<p>Тема 5. Перевірки безпеки та якості харчових продуктів за новими правилами.</p> <p>1. Перевірки товаровиробників проводитимуться без попереджень</p> <p>2. Впровадження механізму контролю з боку громадськості</p> <p>3. Новації щодо відповідальності за порушення законодавства про харчові продукти.</p>	10	1	<p>Основна літ. [3, с.4-39; 5, с. 16]</p> <p>Додатк. літ. [1, с. 180-188]</p> <p>[1, с. 189-222]</p>
	<p>Тема 6. Захист прав споживачів харчових продуктів. Аналіз судової практики в цивільних спорах</p> <p>1. Чітке визначення розміру відповідальності операторів ринку за порушення законодавства.</p> <p>2. Передбачення можливості аудіо- та відеофіксації перевірок</p> <p>3. Пом'якшення відповідальності щодо певних порушень.</p>	10	1	<p>Основна літ. [3, с.4-39; 5, с. 86]</p> <p>Додатк. літ. [1, с.64-98]</p> <p>[2, с.75-81]</p>
	Всього	44		

9. Планування практичних занять

Денна форма навчання

/п	Назва тем курсу, практичних занять та їх зміст	Кіл-сть год.	Бали	Бібліографія
Модуль I.				
	<p>Тема 1. Законодавство України в сфері безпечності та якості кормів і кормових добавок.</p> <p>1. Принципи та правила належної виробничої практики (GNP) та належної гігієнічної практики (GHP) під час виробництва кормів на підприємствах і в господарствах.</p> <p>2. Загальні принципи гігієнічної експертизи кормів і кормових добавок та сировини для їх виробництва.</p> <p>3. Гігієнічні вимоги щодо контролю якості під час виробництва кормів.</p> <p>4. Відбір проб кормів для дослідження.</p> <p>5. Гігієнічна оцінка комбікормів та</p>	4	1	<p>Основна літ. [3, с. 4-39; 5, с. 6]</p> <p>Додатк. літ. [1, с.4-39]</p> <p>[3, с.66-79]</p>

<p>преміксів у лабораторії ветеринарної медицини.</p> <p>6. Організація робіт у сфері стандартизації для забезпечення безпечності кормів та кормових добавок.</p> <p>7. Порядок декларування кормів та кормових добавок.</p>			
<p>Тема 2. Гігієнічні вимоги технічного регламенту «Про використання кормів, добавок у годівлі ссавців та птиці».</p> <p>1. Державний стандартний і розширений ветеринарно-санітарний контроль кормів, кормових добавок і преміксів в Україні.</p> <p>2. Санітарно-гігієнічний контроль навколишнього середовища, води, кормових рослин та рослинної сировини.</p> <p>3. Санітарно - гігієнічна оцінка кормів (органолептичні та фізичні показники).</p> <p>4. Визначення сирого протеїну і жиру в кормах. Визначення амінокислотного складу білків, вітамінів, мінеральних речовин у кормах і кормових добавках.</p> <p>5. Ветеринарно-гігієнічні вимоги до кормових відходів під час переробки рослинної та тваринної сировини.</p> <p>6. Ветеринарно-гігієнічні вимоги до кормів мікробіологічного походження.</p>	5	1	<p>Основна літ. [3, с. 4-39; 5, с. 14]</p> <p>Додатк. літ. [1,с.99-119]</p> <p>[1, с. 142-179]</p>
<p>Тема 3. Державний контроль за додержанням законодавства про харчові продукти.</p> <p>1. Особливості державного контролю безпеки та якості харчових продуктів на кордоні за новим Законом № 2042-VIII</p> <p>2. Якість харчових продуктів: про особливості захисту прав</p> <p>3. Перевірки за новими правилами. Не попереджений, проте озброєний</p> <p>4. Судовий погляд</p>	5	1	<p>Основна літ. [3, с. 4-39; 5, с. 57]</p> <p>Додатк. літ. [1, с.223-271]</p> <p>[1, с.272-303][2, с.337-369]</p>
<p>Тема 4. Особливості державного контролю безпеки та якості харчових продуктів на кордоні за новим Законом № 2042-VIII</p> <p>1. Детальне визначення видів державного контролю: ч. 1 ст. 19</p>	10	1	<p>Основна літ. [3, с.4-39; 5, с. 49]</p> <p>Додатк. літ. [1, с.223-271]</p>

	2. встановлення превентивного підходу до контролю. 3. Визначення розмірів штрафів.			[1, с.272-303] [2, с.337-369]
	Тема 5. Перевірки безпеки та якості харчових продуктів за новими правилами. 1. Перевірки товаровиробників проводитимуться без попереджень 2. Впровадження механізму контролю з боку громадськості 3. Новації щодо відповідальності за порушення законодавства про харчові продукти	10	1	Основна літ. [3, с.4-39; 5, с. 16] Додатк. літ. [1, с. 180-188] [1, с. 189-222]
	Тема 6. Захист прав споживачів харчових продуктів. Аналіз судової практики в цивільних спорах 1. Чітке визначення розміру відповідальності операторів ринку за порушення законодавства. 2. Передбачення можливості аудіо- та відеофіксації перевірок 3. Пом'якшення відповідальності щодо певних порушень.	10	1	Основна літ. [3, с.4-39; 5, с. 86] Додатк. літ. [1, с.64-98] [2, с.75-81]
	Всього	44		

10. Планування самостійної роботи аспірантів

п/п	Назва тем курсу, їх зміст	Кількість год.	Бали	Бібліографія
Модуль I. Змістовний модуль 1.				
	Тема 1. Законодавство України в сфері безпечності та якості кормів і кормових добавок. 1. Принципи та правила належної виробничої практики (GNP) та належної гігієнічної практики (GHP) під час виробництва кормів на підприємствах і в господарствах. 2. Загальні принципи гігієнічної експертизи кормів і кормових добавок та сировини для їх виробництва. 3. Гігієнічні вимоги щодо контролю якості під час виробництва кормів. 4. Відбір проб кормів для дослідження. 5. Гігієнічна оцінка комбікормів та	5	2	Основна літ. [1, с. 7] Додатк. літ. [1, с.4-39; 3, с.66-79]

	преміксів у лабораторії ветеринарної медицини.			
	<p>Тема 2. Гігієнічні вимоги технічного регламенту «Про використання кормів, добавок у годівлі ссавців та птиці».</p> <p>1. Державний стандартний і розширений ветеринарно-санітарний контроль кормів, кормових добавок і преміксів в Україні.</p> <p>2. Санітарно-гігієнічний контроль навколишнього середовища, води, кормових рослин та рослинної сировини.</p>	5	2	<p>Основна літ. [1, с. 15]</p> <p>Додатк. літ. [1, с.99-119; 1, с. 142-179]</p>
	<p>Тема 3. Державний контроль за додержанням законодавства про харчові продукти.</p> <p>1. Особливості державного контролю безпеки та якості харчових продуктів на кордоні за новим Законом № 2042-VIII</p> <p>2. Якість харчових продуктів: про особливості захисту прав</p> <p>3. Перевірки за новими правилами. Не попереджений, проте озброєний</p> <p>4. Судовий погляд</p>	5	2	<p>Основна літ. [1, с. 21]</p> <p>Додатк. літ [1, с.223-271]</p> <p>[1,с.272-303]</p> <p>[2, с.337-369]</p>
	<p>Тема 4. Особливості державного контролю безпеки та якості харчових продуктів на кордоні за новим Законом № 2042-VIII</p> <p>1. Детальне визначення видів державного контролю: ч. 1 ст. 19</p> <p>2. Встановлення превентивного підходу до контролю.</p> <p>3. Визначення розмірів штрафів.</p>	5	2	<p>Основна літ. [1, с. 29]</p> <p>Додатк. літ. [1, с.223-271]</p> <p>[1, с.272-303]</p> <p>[2, с.337-369]</p>
	<p>Тема 5. Перевірки безпеки та якості харчових продуктів за новими правилами.</p> <p>1. Перевірки товаровиробників проводитимуться без попереджень</p> <p>2. Впровадження механізму контролю з боку громадськості</p> <p>3. Новації щодо відповідальності за порушення законодавства про харчові продукти</p>	5	2	<p>Основна літ. [1, с. 35]</p> <p>Додатк. літ. [1, с.180-188]</p> <p>[1, с.189-222]</p>
	<p>Тема 6. Захист прав споживачів харчових продуктів. Аналіз судової практики в цивільних спорах</p> <p>1. Чітке визначення розміру</p>	7	2	<p>Основна літ. [1, с. 42]</p> <p>Додатк. літ. [1, с.64-98]</p>

	відповідальності операторів ринку за порушення законодавства. 2. Передбачення можливості аудіо- та відеофіксації перевірок 3. Пом'якшення відповідальності щодо певних порушень.			[2, с.75-81]
	Індивідуальна науково-дослідна робота		10	Основна літ. [2, с. 17]
	Всього		32	

11. Перелік питань, які винесені на залік

1. Зв'язок і відмінності буденного і наукового пізнання.
2. Методи наукового пізнання.
3. Критерії і норми наукового пізнання.
4. Моделі аналізу наукового відкриття і дослідження.
5. Методологія наукового пошуку і обґрунтування його результатів.
6. Наукова проблема.
7. Гіпотеза як форма наукового пізнання, її ймовірнісний характер.
8. Суть гіпотетико-дедуктивний методу.
9. Метод математичної гіпотези як різновид гіпотетико-дедуктивного методу.
10. Абдукція і пояснювальні гіпотези.
11. Загальна характеристика і визначення наукової теорії.
12. Класифікація наукових теорій.
13. Методологічні і евристичні принципи побудови теорій.
14. Методи і моделі наукового пояснення.
15. Методи і функції розуміння.
16. Методи передбачення, пророцтва і прогнозування.
17. Методи дослідження економічного життя.
18. Методи соціального дослідження.
19. Гуманітарні методи дослідження.
20. Характерні особливості системного методу дослідження.
21. Побудова і структура системи.
22. Класифікація систем.
23. Самоорганізація і еволюція систем.
24. Методи і перспективи системного дослідження.
25. Системний метод і сучасне наукове світобачення.
26. Класифікація досліджень.
27. Етапи дослідження.
28. Розробка програми та плану дослідження.
29. Постановка цілі та завдань дослідження.
30. Вибір предмету і об'єкта дослідження.
31. Логічний аналіз основних понять.
32. Формулювання і обґрунтування дослідження.
33. Наукова ідея.
34. Принципи, закони, категорії.
35. Емпіричне, теоретичне, логічне пізнання.
36. Поняття про науку та наукове дослідження.

37. Теорія, функції наукової теорії.
38. Методологія економічного і соціального оцінювання фундаментальних досліджень.
39. Методологія оцінки ефективності НДДКР.
40. Аналіз і використання результатів дослідження.
41. Методи збору економічної інформації (метод спостереження, метод експерименту).
42. Економічна інформація (первинна і вторинна).
43. Розрахунок витрат на НДДКР (кошторис, структура).
44. Методи збору економічної інформації (метод аналізу документів, експертної оцінки).
45. Методи збору економічної інформації (метод опитування).
46. Методологічні підходи до розрахунку економічної ефективності прикладних розробок.
47. Оцінка ризику при проведенні наукових досліджень.
48. Менеджмент і маркетинг наукових розробок.
49. Умови порівняння варіантів в оцінюванні економічного ефекту нововведення.
50. Ефективність результатів наукового дослідження та її критерії.

12. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. **Словесні:** розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж, робота з книгою (читання, переказ, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів тощо).

1.2. **Наочні:** демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. **Практичні:** лабораторний метод, практична робота, вправа, виробничо-практичні методи.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. **Аналітичний** (суть: розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак).

2.2. **Методи синтезу** (суть: з'єднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле).

2.3. **Індуктивний метод** (суть: вивчення предметів чи явищ від одиничного до загального).

2.4. **Дедуктивний метод** (суть: вивчення предметів чи явищ від загального до одиничного).

2.5. **Продуктивний метод** (суть: це висновки від загального до загального, від часткового до часткового, від одиничного до одиничного).

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. **Проблемний** (проблемно-інформаційний)

3.2. **Частково-пошуковий (евристичний)**

3.3. **Дослідницький**

3.4. **Репродуктивний** (суть: можливість застосування вивченого на практиці).

3.5. Пояснювально-демонстративний

4. Активні методи навчання (наприклад) - використання технічних засобів навчання, мозкова атака, рішення кросвордів, конкурси, диспути, круглі столи, бінарні заняття, ділові та рольові ігри, ток-шоу, тренінги, використання проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій *та інші*)

5. Інтерактивні технології навчання (наприклад) - використання мультимедійних технологій, інтерактивної дошки та електронних таблиць, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво аспірантів (кооперація) *та інші*.

13. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних, лабораторних та семінарських заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
 - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів;
 - результати тестування;
 - письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом певного індивідуального завдання :

- навчально-практичне дослідження із презентацією результатів тощо.

14. Розподіл балів, які отримують студенти для іспиту

При формі контролю «іспит»

Поточне тестування та самостійна робота				С Р С	Разом за модулі та СРС	А	Підсумковий тест екзамен	Сума
Модуль 3		Модуль 4		15	55 (40+15)	15	30	100
Зміст. модуль 5	Зміст. модуль 6	Зміст. модуль 7	Зміст. модуль 8					
T8-T11	T12-T13	T14-T15	T16-T17					
10	10	10	10					

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Рекомендована література

Базова

1. Макаров В.А., Фролов В.П., Шукшин Н.Ф. Ветеринарно-санитарная экспертиза с основами технологии и стандартизации продуктов животноводства / Под ред. В.А. Макарова. – М.: Агропромиздат, 1991. – 463с.
2. Хоменко В.І. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва. – К., 1995 – 710с.
3. Хоменко В.І. Практикум з ветеринарно-санітарної експертизи з основами технології та стандартизації продуктів тваринництва і рослинництва. – Київ: “Ветінформ”, 1998. – 240 с.
4. Якубчак О.М., Хоменко В.І., Мельничук С.Д. та ін. / Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва. – Київ, 2005. – 800 с.
5. Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну вантажів, підконтрольних службі державної ветеринарної медицини, затверджені наказом Головною державного інспектора ветеринарної медицини від 20.10.99 № 39 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 11.11.99 за № 777/4070.
6. ГОСТ 13264-88. Молоко коровье. Требования при закупках
7. Директива ЕЭС (96/23/ЕС) от 29 апреля 1996 года, о мерах по контролю отдельных веществ и их остаточного содержания в не забитых животных и продуктах животного происхождения, принятая в отмену действия Директив 85/187/ЕЕС и 86/469/ЕЕС и Постановлений 89/187/ЕЕС и 91/664/ЕЕС.
8. Директива ЕЭС (72/462/ЕЭС) от 12 декабря 1972 года, по проблемам санитарного и ветеринарного контроля при ввозе крупного рогатого скота, овец, коз, свиней, свежего мяса и мясных продуктов из третьих стран.
9. Директива ЕЭС (71/118/ЕЕС) от 15 февраля 1971 года, о проблемах здоровья, связанных с розничной торговлей свежим мясом домашней птицы.
10. ДСТУ 3662-97. Молоко коров'яче незбиране. Вимоги при закупівлі.

11. ДСТУ 46.14.01-99. Сировина молочна, одержана від корів в господарств неблагополучних щодо інфекційних хвороб.

12. Закон України "Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції" від 14.01.2000 №1393-XIV.

13. Інструкція про порядок вилучення з реалізації (конфіскації) небезпечних для здоров'я продуктів харчування, хімічних та радіоактивних речовин, біологічних матеріалів, затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.04.95 № 68 та зареєстрована в Міністерстві юстиції України 21.11.95 за № 416/952.(до відома)

Інструкція по клеймуванню м'яса, затверджена наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини від 12.06.97 №19 і зареєстрована в Міністерстві юстиції України від 25.09.97 за № 447/2251 та Зміни до Інструкції по клеймуванню м'яса, затверджені наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини від 03.07.01 №51 і зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 03.10.01 за № 854/6045.

Допоміжна

Букалова Н.В. Ветеринарно-санітарна експертиза, кормів, кормових добавок та сировини для їх виробництва : Навч. посібник / Н.В. Букалова, Н.М. Богатко, О.А. Хіцька.– Біла Церква, 2010. – 560 с.

Калашников А.П. Современные проблемы теории и практики кормления / А.П. Калашников // Зоотехния. – 1998. – № 7. – С. 13–17.

ДСТУ ISO 6497:2005. Корми для тварин. Методи відбирання проб. – К.: Держспоживстандарт України.

Мотовилов К.Я. Экспертиза кормов и кормовых добавок: учеб.-справ. пособие / К.Я. Мотовилов, А.П. Булатов, В.М. Позняковский. – Новосибирск: [Сиб. унив. изд-во], 2004. – 303 с.

Яценко І.В. Довідник державного інспектора ветеринарної медицини на державному кордоні України / І.В. Яценко, А.В. Бабарук, І.В. Бібін. – Х. : [Стіль-іздат], 2014. – 354 с.

Методичні вказівки по санітарно-мікологічній оцінці та поліпшенню якості кормів / укладач : С.Д. Мельничук. – К, 1998. – 107 с.

Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва : Підручник / О.М. Якубчак, В.І. Хоменко, С.Д. Мельничук. – Київ, 2005. – 800 с.

Ковбасенко В.М. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва : Навчальний посібник / В.М. Ковбасенко. – Київ, 2005. – Т. 1 – 416 с., Т.2 – 536 с.

Ветеринарно-санитарная экспертиза и сертификация продуктов / Под ред. К.Е. Елемесова, Н.Ф. Шуклина. – Казань, 2005. – 440 с.

Яценко І.В. Експрес-довідник з ветеринарно-санітарної експертизи у запитаннях та відповідях / І.В. Яценко, А.М. Труш, М.О. Дегтярьов та ін. – Харків : [Стіль-іздат], 2009. – 248 с.

Практикум з ветеринарно-санітарної експертизи з основами технології та стандартизації продуктів тваринництва і рослинництва / За ред. проф. В.І.Хоменка – К.: [Ветінформ], 1998. – 240 с.

Збірник науково-методичних рекомендацій з ветеринарно-санітарної експертизи /

За ред. О.М. Якубчак. – К. : [Біопром], 2008. – 256 с.

Харченко С.М. Ветеринарно-санитарная экспертиза кормов / С.М. Харченко, М.К. Щербанюк. – К.: Урожай, 1985. – 250 с.

Антонов Б.И. Лабораторные исследования в ветеринарии: биохимические и микологические / Б.И. Антонова. – М.: [Агропромиздат], 1991. – 287 с.

ДСТУ ISO 9001:2009 «Ветеринарні препарати корма, кормові добавки»

Крохина В.А. Комбикорма, кормовые добавки и ЗНМ для животных / В.А. Крохина, А.П. Калашников, В.И. Фисинин. – М.: [Агропромиздат], 2000. – С. 4–57.

Регламент (ЕС) від 29.04.2004. №882 – 2004 „Про офіційний контроль для гарантування відповідності кормів вимогам законодавства, санітарії та благополуччя тварин”

Довгань В.П. Хіміко-біологічний аналіз: Підручник / В.П. Довгань. – К.: [А.С.К.], 2005. - 320 с.

Петрухин И.В. Корма и кормовые добавки. Справочник / И.В. Петрухин. – М. : [Агропром: Издат], 1989. – 528 с. ДСТУ, ISO/ЕС 17025-2006 Загальні вимоги до компетентності випробувальних та колібрувальних лабораторій. – К.: Держспоживстандарт України.

Методичне забезпечення

1. Рекомендації з бактеріологічної діагностики змішаної інфекції птиці, що спричинена умовно-патогенними мікроорганізмами (методичні вказівки, затверджені головою Державного департаменту ветеринарної медицини, протокол № 4 від 23.12.2004 р.) Т.І. Фотіна, Г.А. Зон, А.І. Фотін, М.М. Степаніщенко, О.І. Сахацька, Ю.І. Дяченко, Г.А. Фотіна, О.М. Тітова, О.В. Макєєв, Р.В. Петров, М.Г. Зон – Київ. - 2005. - 24 с.
2. Методичні вказівки для самостійної роботи: “Біологічні ветеринарні препарати”. Лівощенко Л.П., Лівощенко Є.М., Петров Р.В., Оропай О.Г., Авраменко Н.О., Міланко Г.О. // Методичні рекомендації. Суми, 2007. – 107 с.
3. Методичні вказівки для проведення лабораторно-практичних занять з ветеринарно-санітарної експертизи по темі: “Методичних вказівок щодо проведення практичних занять з дослідження ковбасних виробів та копченостей” з дисципліни “Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології та стандартизації продуктів тваринництва” для студентів 4 курсу спеціальності 7.130501 “Ветеринарна медицина”, які розроблені доктором ветеринарних наук, професором Фотіною Т.І., к.вет.н., доцентом Касяненко О.І. та асистентом Петровим Р.В. протокол засідання методичної ради університету № 4 від 11.05.06р.
4. Ветеринарно-санітарна експертиза: Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять з визначення антибіотиків у харчових продуктах. Фотіна Т.І., Касяненко О.І., Петров Р.В., Вершняк Т.В. – Суми, 2006. – 12 с.
5. Ветеринарно-санітарна експертиза: Методичні вказівки щодо проведення практичних занять з ветеринарно-санітарного дослідження м'ясних консервів. Фотіна Т.І., Касяненко О.І., Петров Р.В., Вершняк Т.В. – Суми, 2007.-27 с., табл.1. Затверджено на методичній раді університету, протокол № 4 від 4червня 2007 р.
6. Лабораторна справа у ветеринарній медицині. Техніка лабораторних робіт. Навчально-методичний посібник до лабораторно-практичних занять та самостійної роботи. Фотіна Т.І., Касяненко О.І., Петров Р.В., Вершняк Т.В. / Суми, 2007 рік – 114с., дод.2.

14. Інформаційні ресурси

1. Науково-методичний комплекс.

2. Бібліотека.

3. Читальний зал бібліотеки.

4. Теми в Інтернеті:

<http://www.allvet.ru/referats/35.php>

http://techpharm.ru/animals3_vet3-77

<http://agrorad.ru/threads>

<http://gosvetvlad.ru/news/events/2015-03-05-vetsanekspertiza---eyo.htm>